

УДК 334.72: 311.2

JEL Classification: D20, M41

DOI 10.33111/EE.2024.53.BaranykZ_IrynevychJ

Z. Baranyk

*doctor of economic sciences,
Professor of the department of
mathematical modeling and
statistics, Kyiv National Economic
University named after Vadym
Hetman*

ORCID: 0000-0002-9753-4572

J. Irynevych

*Ph.D. in Economics, Professor
DNU «Institute of Educational
Analytics»*

ORCID: 0000-0003-1755-5240

З. П. Бараник

*доктор економічних наук,
професор кафедри
математичного моделювання
та статистики,
Київський національний
економічний університет імені
Вадима Гетьмана*

Ю. В. Іриневиц

*кандидат економічних наук,
професор,
ДНУ «Інститут освітньої
аналітики»*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ РИНКУ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ З ПОЗИЦІЙ СТАТИСТИЧНОГО ПІДХОДУ

Анотація. У статті з позицій статистичного підходу визначено сутність транспортної послуги, розглянуто поняття ринку транспортних послуг, висвітлено його структуру і подано коротку характеристику різних видів транспорту, їхніх особливостей розвитку в сучасних умовах функціонування ринку. Розвиток транспортної системи в країні відбувається в складних умовах воєнних дій проти загарбницької політики росії. Попри це ринок транспортних послуг функціонує згідно з розробленою у 2018 р. Національною транспортною стратегією розвитку. Трансформація досліджуваного ринку відбувається за ключовими принципами розвитку цієї стратегії. Це, перш за все, орієнтація на потреби бізнесу та пасажирів, розвиток мультимодальних перевезень, децентралізація, прозорість та уникнення конфлікту інтересів, впровадження нових механізмів фінансування. Формування нової логістичної системи в умовах війни дозволяє досягти транспортній системі в Україні оптимальних результатів.

Ключові слова: ринок транспортних послуг, структура ринку, види транспорту, стратегія розвитку, транспортна послуга, принципи розвитку, транспортна інфраструктура, транспортні сполучення, бізнес, сервіс для пасажирів, транспортні коридори, логістичні витрати, енергоефективність, екологія, децентралізація тощо.

IMPROVEMENT OF THE CONCEPTUAL APPARATUS OF THE TRANSPORTATION SERVICES MARKET FROM THE POINT OF VIEW OF THE STATISTICAL APPROACH

Annotation. In the article, from the standpoint of a statistical approach, the essence of the transport service is determined, the concept of the market of transport services is considered, its structure is highlighted, and a brief description of various types of transport, their development features in modern conditions of market functioning, is provided. Using statistical methods to analyze the transport services market allows to reveal the mechanisms of its functioning, identify factors that influence its efficiency, and outline the main directions of development. A theoretical and methodological approach to the statistical analysis of the transportation market, which is carried out in three stages, is presented. The development of the transport system in the country takes place in the difficult conditions of military operations against the aggressive policy of Russia. Destruction of infrastructure and blackouts are negatively affecting the transportation market at present and are leading to the destruction of the investment attractiveness of this activity in Ukraine. Due to military operations, rail transport has become the main means of freight transportation in Ukraine. This is due to the extensive railway infrastructure in the central and western regions of the country. The development of freight transportation in Ukraine is being hampered by several factors: a significant decrease in demand for certain categories of goods, rising prices for related goods and services, and a shortage of qualified personnel. However, despite this, the transport services market functions according to the National Transport Development Strategy developed in 2018. Its transformation takes place following the key principles of strategy development. First, this is the orientation to the needs of businesses and passengers, development of multimodal transportation, decentralization, transparency, avoidance of interests conflict, and introduction of new financing mechanisms. The formation of a new digital logistics system in wartime allows the transport system in Ukraine to achieve optimal results.

Key words: market of transport services, market structure, types of transport, development strategy, transport service, principles of development, transport infrastructure, transport connections, business, service for passengers, transport corridors, logistics costs, energy efficiency, ecology, decentralization, etc.

Вступ. З позиції статистичного підходу розглядається ринок транспортних послуг в Україні. Досліджено ринок транспортних послуг України з використанням статистичного підходу. Постановка проблеми у загальному вигляді пов'язана з удосконаленням понятійного апарату транспортних послуг та адаптацією цього ринку до сучасних викликів, таких як війна та економічна нестабільність.

Необхідність цього обумовлена невідповідністю основних понять, категорій ринку транспортних послуг європейським стандартам і недостатнім рівнем розвитку транспортної системи України, що ускладнює інтеграцію до світової транспортної мережі.

Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями відображено у потребі розробки нових підходів для оцінки ефективності транспортних послуг, покращення якості обслуговування пасажирів і бізнесу, розвитку мультимодальних перевезень, впровадження механізмів державного регулювання, а також в інтеграції до європейських та азійських транспортних систем. Скорик Г. та Боднарук В. у науковій праці оцінюють рівень конкуренції на ринку транспортних перевезень в Україні та напрями трансформації національних компаній. Встановлено ключову роль транспортної галузі для національної економічної системи у довгостроковій перспективі. Доведено доцільність переведення ринку транспортних послуг на стандарти ЄС [1].

У роботі Гнедіної К. і Нагорного П. проводиться аналіз сучасного стану, оцінюються виклики воєнного часу та перспективи розвитку ринку вантажних перевезень в Україні. Розглянуто ключові чинники, які впливають на діяльність досліджуваної галузі в умовах війни [2].

Холод А. дослідив загальні тенденції в українському секторі автомобільних пасажирських перевезень і його місце у світовій економіці. У роботі доведено необхідність удосконалення стратегічних рішень і політики ціноутворення, щоб забезпечити стабільний розвиток у конкурентному середовищі [3].

Наукову працю Коваленко О. та Кириченко А. присвячено дослідженню особливостей формування глобальних логістичних ланцюгів поставок продовольства в умовах військового протистояння. Проведено комплексний аналіз основних факторів, які впливають на функціонування транспортної мережі в Україні та її переорієнтацію на нові транспортні коридори у зв'язку з веденням воєнних дій на території країни [4].

Ільченко С., Грищенко В. та Грищенко І. оцінюють перспективи побудови ефективного судноплавного ринку в Україні у період післявоєнного відновлення. Авторами запропоновано здійснювати трансформацію на основі комплексного статистичного аналізу глобального ринку морських перевезень з визначенням ефективних управлінських рішень, які можуть бути реалізовані в Україні [5].

У дослідженні ринку транспортних послуг застосовуються такі методи: статистичний аналіз — кількісна оцінка функціону-

вання ринку транспортних послуг, аналізу його структури та динаміки; комплексний підхід — поєднання кількісних і якісних методів аналізу для всебічного дослідження ринку, включаючи аналіз як економічних, так і соціальних аспектів функціонування транспортної системи; аналіз взаємозв'язків — використовується для встановлення статистичних зв'язків між різними показниками ринку транспортних послуг, що допомагає ідентифікувати фактори, які найбільше впливають на ефективність його роботи.

Ринок транспортних послуг є однією з основних категорій в економіці та господарюванні. Цей термін має безліч різноманітних визначень і тлумачень як у вітчизняній, так і зарубіжній науковій літературі. Проте єдиного концептуального підходу до розуміння ринку транспортних послуг і його складових та особливостей й досі не існує.

Постановка завдання. Метою дослідження є удосконалення понятійного апарату ринку транспортних послуг з позицій статистичного підходу. Об'єкт дослідження — ринок транспортних послуг в Україні. Предметом дослідження є методологічні підходи до комплексного оцінювання функціонування ринку транспортних послуг, удосконалення його понятійного апарату.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення таких ключових завдань:

- удосконалити існуючі теоретичні підходи до визначення сутності поняття «ринок транспортних послуг» як об'єкта статистичного дослідження;
- розкрити сутність, структуру і особливості різних видів транспорту на ринку транспортних послуг України;
- за результатами проведеного дослідження сформувані науково-практичні рекомендації щодо напрямів розвитку різних видів транспорту в Україні.

Результати. Сучасна транспортна галузь України переживає масштабну системну кризу, зокрема в умовах війни. Система управління транспортом, виробничо-технічна база, а також технологічний рівень організації перевезень мають низку недоліків, що не відповідають зростаючим суспільним потребам і європейським стандартам якості. Це стосується як бізнес-клімату, сервісу для пасажирів і безпеки транспорту, так і розширення транспортних коридорів. Внаслідок цього вітчизняна транспортна галузь потребує радикальних реформ і модернізації, щоб відповідати принципам Національної транспортної стратегії розвитку до 2030 року.

Аналіз ринку транспортних послуг в Україні демонструє, що його функціонування ускладнене великою кількістю непередба-

чуваних факторів. Багатофакторність соціально-економічних процесів, складність міжгалузевих зв'язків і обмеженість інформації про стан ринку транспорту створюють істотні виклики для його регулювання та управління. В умовах воєнного часу це додає ризику та потребує інноваційних підходів до оцінювання ефективності транспортної системи.

У цьому контексті важливу роль відіграє статистичний підхід до аналізу ринку транспортних послуг. Він дозволяє узагальнювати і зіставляти показники функціонування ринку в часовій і просторовій динаміці, що забезпечує цілісне розуміння кількісних та якісних характеристик роботи транспортної системи. Статистичне оцінювання дозволяє виявляти ключові фактори, що впливають на ефективність галузі, а також окреслювати напрями її розвитку.

Комплексний статистичний аналіз національного ринку транспортних послуг має бути спрямований на вдосконалення загального стану транспортної інфраструктури, сприяння ефективному управлінню транспортними підприємствами та підвищення їхньої інвестиційної привабливості. Такий підхід забезпечить кращу адаптацію транспорту до умов сучасної України та її інтеграцію в європейську транспортну мережу.

Досвід спостережень за процесами, які відбуваються на ринку транспортних послуг, свідчить, що вони функціонують в умовах дії множини випадкових чинників.

Багатофакторність соціально-економічних процесів в країні, складність зв'язків у разі їх утворення, недостатність інформації про стан ринку транспортних послуг створює певні труднощі під час регулювання та управління цими процесами. Усе це становить нові та більш складні завдання перед статистичною наукою й обумовлює необхідність статистичного підходу до оцінювання діяльності ринку транспортних послуг в умовах війни, в умовах безпрецедентного ризику.

Статистичний підхід дозволяє зіставити окремі та узагальнюючі показники функціонування ринку транспортних послуг у часі та просторі, тобто відобразити закономірний зв'язок кількісної й якісної сторін функціонування цього складного процесу (транспортної системи).

Статистичний підхід до оцінювання процесів, що діють на ринку транспортних послуг, допоможе з'ясувати механізм дії цих процесів, виявити чинники, які впливають на ефективність їх функціонування, визначити основні напрями розвитку. Комплексне статистичне оцінювання функціонування національного ринку

транспортних послуг повинно бути спрямоване на забезпечення подальших перетворень у загальному стані розвитку транспортної інфраструктури в Україні, впровадження ефективної системи управління, що дозволить краще забезпечити функціонування транспортних підприємств і підвищить їх інвестиційну привабливість.

Статистичне оцінювання ринку транспортних послуг передбачає вивчення кількісної сторони процесів, що відбуваються на ринку, у нерозривному зв'язку з їх якісною характеристикою, визначення рівня його функціонування в умовах ринкової економіки.

Функції статистичного оцінювання ринку транспортних послуг вміщують:

- своєчасну оцінку, контроль, здійснення аналітичних розрахунків та прогнозування основних характеристик функціонування ринку в розрізі його структури (видів транспорту), аналіз впливу макроекономічних чинників на процеси взаємодії між різними видами транспорту, особливо у транспортних вузлах;

- передбачення стану розвитку ринку транспортних послуг у формуванні та реалізації державної політики в галузі транспорту, яка спрямована на створення інтегрованого до світової транспортної мережі ефективного транспортного комплексу ;

- моделювання розвитку ринку транспортних послуг за різними сценаріями, оцінювання ризиків на ринку, визначення основних альтернативних проєктів та ділових рішень про його ефективне функціонування як у період воєнних дій, так і після них.

Статистичне дослідження за процесами, що відбуваються на ринку транспортних послуг, повинно ґрунтуватися на результатах статистичних спостережень за діяльністю усіх видів транспорту, які дозволяють визначити ключові чинники, що впливають на транспорту систему, виявити серед них суттєві та несуттєві, відомі та невідомі.

Статистична методологія дозволяє дослідити вплив сукупності факторних ознак, тобто зобразити процес функціонування ринку транспортних послуг у вигляді статистичної моделі, на основі якої можна виявити тенденції та прогнозувати розвиток всієї транспортної системи за різними видами транспорту. Статистична методологія відкриває та аналізує причинні залежності та закономірності.

Розглядаючи методологію статистичного підходу до оцінювання функціонування ринку транспортних послуг, необхідно виділити такі етапи:

1) визначення властивостей об'єкту дослідження, що характеризують його сутність, умови розвитку, чинники існування, процесу функціонування та результати діяльності;

2) вибір системи показників функціонування ринку;

3) знаходження статистичних зв'язків між показниками.

На першому етапі пропонується побудова формальних моделей ринку транспортних послуг та процесу його функціонування. Ринок транспортних послуг представляє собою складну соціально-економічну систему, що здатна виконувати багато функцій, ефект від виконання яких не піддається однозначній оцінці. У такому разі оптимальний варіант вибору системи понять для опису об'єкта розробляється з урахуванням конкретної мети дослідження.

Об'єкт дослідження може бути описаний системою категорій — логічних понять. Крім того, об'єкт дослідження можна розглядати з кількісної сторони за допомогою системи економічних показників.

На другому етапі вибираються показники, які відображають основні властивості об'єкта дослідження.

По можливості кожний із показників повинен мати чітку та логічну економічну інтерпретацію. Розраховуватись показники повинні на основі інформації, яка достовірно відображає досліджуване явище, та бути стійкими стосовно даних, на основі яких вони розраховуються.

На третьому етапі виявляються взаємозв'язки між вибраними показниками, що дозволяє отримати об'єктивне уявлення про фактори, які визначають ефективність функціонування ринку. Це стає основою для побудови моделі прогнозування розвитку ринку транспортних послуг і визначення напрямів удосконалення транспортної системи.

Слід зазначити, що в процесі оцінювання функціонування ринку транспортних послуг виникає значна кількість статистичних завдань. Це обумовлено тим, що на всіх етапах розвитку ринку та його ключових елементів основним джерелом інформації про якісні показники є статистичні дані, що збираються з різних сфер економічної діяльності. Ця інформація не лише забезпечує цілісність і послідовність системи регулювання ринку праці, а й дозволяє інтегрувати та впорядковувати різноманітні регулюючі елементи, спрямовані на підвищення як рівня зайнятості в країні, так і її якості. На сучасному етапі це є одним із головних завдань Міжнародної організації праці, діяльність якої полягає у веденні ефективної політики зайнятості в країнах із соціально орієнтованою економікою.

Транспортна галузь України, на жаль, досі не досягла належного рівня розвитку через низку як об'єктивних, так і суб'єктивних причин. Основою для її подальшого вдосконалення мають стати сучасна прогресивна організаційна структура та ефективна економічна модель, що базується на принципах конкуренції та передбачає впровадження ефективних механізмів державного регулювання ринку.

Виходячи з цих засад, важливо визначити й обґрунтувати пріоритети реформування ринку транспортних послуг в Україні. Це дозволить вивести галузь на якісно новий рівень, відповідний сучасним вимогам, а також сприятиме подальшій інтеграції до європейської та азійської транспортних систем і розширенню транспортних зв'язків із ЄС.

Аналізуючи основні методичні підходи до розуміння цього ринку, їх можна умовно поділити на групи за такими критеріями: за суб'єктами (учасниками ринку); за об'єктами (сегментами транспортних послуг); за характером взаємовідносин між ними, а також як механізм реалізації та дії економічних законів. Такий системний підхід до вивчення ринку сприятиме більш повному розумінню його функціонування та забезпеченню подальшого розвитку.

Ринок транспортних послуг, на наш погляд, — це система складних відносин між споживачами і продавцями, посередниками і продавцями, посередниками і споживачами, продавцями між собою, а також система відносин між усіма цими суб'єктами та державою відповідно до ключових принципів національної транспортної стратегії в Україні [6, 7].

До суб'єктів на ринку транспортних послуг слід віднести споживачів послуг — пасажирів, власників багажу та вантажовласників, а також суб'єктів, які надають ці послуги — перевізників та експедиторів. Особливої уваги заслуговують органи державної влади і місцевого самоврядування, які здійснюють функції державного регулювання та контролю за учасниками на ринку транспортних послуг, а також учасники, які надають допоміжні транспортні послуги (сервісне обслуговування транспортних засобів, зберігання, складування, пакування вантажу, фокус на безпеку руху тощо). Учасники ринку вступають у певні групи правовідносин, які, враховуючи стратегічне значення транспортного ринку, мають бути закріплені на законодавчому рівні [7].

Ринок транспортних послуг України характеризується наявністю всіх видів транспорту, їх взаємодією, наявністю

транспортної інфраструктури, орієнтованою на споживача. Важливим питанням є також територія, на яку поширюється дія ринку транспортних послуг. З одного боку, функціонування національного ринку транспортних послуг відбувається лише на території України; з другого — здійснюються послуги з міжнародного перевезення пасажирів (розвиток транспортних сполучень з ЄС), багажу, вантажу і безпеки руху.

Об'єктом купівлі-продажу на ринку транспортних послуг є транспортні послуги. Це перш за все послуги з перевезення пасажирів, багажу та вантажу за встановленими напрямками маршрутів. При цьому враховується як внутрішньодержавні, так і міжнародні перевезення, а також такий особливий вид перевезень, як транзит. Раніше продукцією транспорту вважалося, власне, саме перевезення, що вимірювалось такими величинами, як обсяги перевезень, вантажообіг, пасажирообіг. Проте у сучасних ринкових умовах на перше місце виходять транспортні послуги, які, як і будь-який товар, мають бути належної якості, що відповідає основним принципам Національної транспортної стратегії України [8].

На законодавчому рівні визначення терміна «транспортні послуги» не існує. Деякі нормативно-правові акти містять поняття не «транспортна послуга», а, наприклад, «послуга з перевезення», які вважаються рівнозначними на думку законодавця. Так, Закон України «Про автомобільний транспорт» визначає послугу з перевезення пасажирів чи вантажів як перевезення пасажирів чи вантажів транспортними засобами на договірних умовах із замовником послуги за плату [9].

Війна в Україні негативно вплинула на ринок транспортних послуг, що пов'язано зі значним пошкодженням інфраструктури і порушенням логістичних ланцюгів. Суттєве скорочення попиту на вантажоперевезення окремих категорій товарів в умовах підвищення цін на супутні товари і послуги у поєднанні з браком висококваліфікованих працівників також негативно вплинуло на розвиток досліджуваного виду економічної діяльності в Україні. Зовнішньоекономічна діяльність обмежується закриттям кордонів для певних груп товарів і заборонаю для багатьох водіїв чоловічої статі у віці від 18 до 60 років виїжджати за межі України. До дестабілізуючих факторів слід віднести неодноразові конфлікти на кордоні між Україною та Польщею, під час яких польські фермери блокували ввезення української агропромислової продукції до країн ЄС [10]. В нових реаліях транспортні компанії змушені адаптуватися до існуючих умов і шукати альтернативні маршрути для експорту / імпорту товарів.

Воєнні дії на території України призвели до трансформації вантажних перевезень внаслідок технічних обмежень. У 2021 р. структура вантажних перевезень за видами транспорту в Україні була такою: залізничний транспорт — 51 %, автомобільний — 32, водний — 1, трубопровідний — 16, авіаційний — 0,02 % [11]. Статистичні дані за 2022–2024 рр. про структуру вантажоперевезень через режим секретності публікуються в обмеженому вигляді. Авіаційне сполучення було повністю перекрите через загрози знищення літаків, що критично вплинуло на галузь. З 2022 р. згідно з домовленостями за погодженням з ООН діє «зерновий коридор», який на певних часових проміжках припиняв активну діяльність. Впродовж 2023 р. морським коридором було вивезено на експорт 13,16 млн т вантажів (зокрема 3,8 млн т агропродукції), а за I квартал 2024 р. — 22,16 млн т (зокрема 8,3 млн т агропродукції) [12].

В умовах війни на ринку вантажних перевезень в Україні ключову роль відіграє залізничний транспорт, що пояснюється наявністю значної інфраструктури у центральних та західних регіонах України. На рис. 1 показано динаміку вантажних залізничних перевезень за 2021–2024 рр.

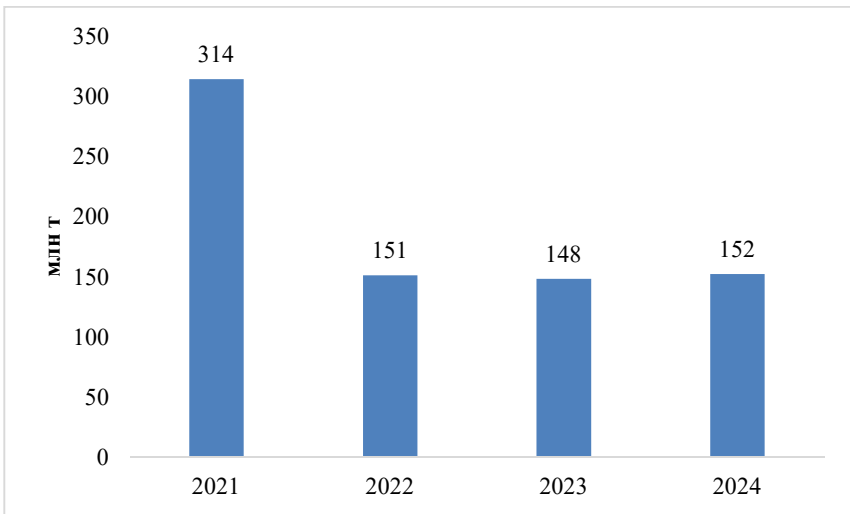

Рис. 1. Динаміка вантажних залізничних перевезень в Україні за 2021–2024 рр.

Джерело:[13].

Аналіз динаміки дозволив встановити негативний тренд впродовж 2021–2023 рр. щодо перевезень Укрзалізницею вантажів. Так, за 2023 р. компанія перевезла понад 148 млн т вантажів, що на 1,5 % менше порівняно з попереднім роком. За прогнозованими оцінками, у 2024 р. очікується незначне зростання перевезень. Проте продовження знищення інфраструктури та високі ризики блекауту можуть негативно вплинути на діяльності залізничної мережі в Україні.

Протягом 2022–2023 рр. у структурі перевезень вантажів залізничним транспортом спостерігаються такі тенденції:

- мінеральні будівельні матеріали — зріст на 29,6 %, до 29,6 млн т;
- зернові вантажі — зріст на 5,9 %, до 30,6 млн т;
- залізна руда — зниження на 13,2 %, до 27,5 млн т;
- кам'яне вугілля — зниження на 11,2 %, до 26,2 млн т;
- чорні метали — зниження на 10,6 %, до 8,2 млн т.

Втрата можливостей використання портів у Миколаївській і Херсонській областях призвели до перерозподілу вантажних перевезень завдяки використанню автомобільного транспорту. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України розробляє два проєкти для підвищення ефективності перевезення експортних товарів автомобільним транспортом. Перший представляє «Зелений коридор» між пунктами пропуску «Рені — Джурджулешти — Галац» (Україна — Молдова — Румунія); за з другим проєктом планується запуск вантажівок через Красноїльк — Вікову де Сус (Україна — Румунія) [14].

Київський регіон залишається основним логістичним центром країни, і його значення в цій ролі продовжує зростати. Компанії з окупованих територій та сусідніх регіонів переміщують свої розподільчі центри ближче до Києва. Також важливу роль у логістичній системі України відіграють Львівська і Волинська обл., оскільки близько 60 % експорту товарів припадає на ринок країн ЄС.

Висновки. Результати проведеного дослідження підтверджують, що ринок транспортних послуг є складною системою, регульованою правовими нормами та забезпеченою механізмами правового регулювання. Ця система охоплює відносини між виробниками і споживачами транспортних послуг, іншими учасниками ринку, а також державними органами, що представляють інтереси держави у сфері перевезення пасажирів, багажу, вантажів і забезпечення безпеки руху як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Транспортна система відіграє ключову роль у життєзабезпеченні суспільства, налагоджуючи зв'язок між виробництвом продукції та її кінцевими споживачами, інтегруючи різні регіони України та налагоджуючи транспортні зв'язки з іншими країнами. Крім того, транспортний сектор — важливий чинник обороноздатності країни, що стало особливо очевидним в умовах воєнного часу.

Література

1. Скорик, Г., Боднарюк, В. Забезпечення конкуренції на ринку транспорту в Україні. Наукові перспективи (Naukovi perspektivi), (8 (38)), 2023. С. 263-278.
2. Гнедіна, К. В., Нагорний, П. В. (2023). Ринок вантажних перевезень в Україні: аналіз сучасного стану, виклики воєнного часу та перспективи розвитку. Підприємництво і торгівля, (38), 2023. С. 19-28. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-03>
3. Холод, А. Маркетинговий аналіз ринку транспортних послуг. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», 1, 2023. С. 29–38. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2023.3-03>
4. Коваленко, О. В., Кириченко, А. В. Трансформації глобальних логістичних продовольчих ланцюгів в умовах війни в Україні. Продовольчі ресурси, 11(20), 2023. С. 211–220. <https://doi.org/10.31073/foodresources2023-20-20>
5. Ільченко С. В. Основні принципи інтеграційної взаємодії сегментів ринку морських вантажних перевезень у період післявоєнного відновлення України / С.В. Ільченко, В.Ф. Грищенко, І.В. Грищенко // Науковий погляд: економіка та управління, № 1 (81) / 2023. — С. 43-50.
6. Познаховський, В. А., Кірічок, О.Г. Транспортна статистика. Навч. посібник./В.А. Познаховський, О.Г.Кірічок. — Рівне: НУВГП, 2016. 196 с. — С.75-87.
7. Іщенко, Н.М. Маркетинг транспортних послуг. Розділ 2.Ринок транспортних послуг/Н.М. Іщенко [Електроний ресурс]. — Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibniki/333/4/pdf>. — С.16-39.
8. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>
9. Закон України «Про автомобільний транспорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
10. Що відбувається на кордоні з Польщею і чи заблокують пасажирські перевезення. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ckkv5z93pw2o>
11. Відновлення транспортного сектору України — як зробити його “зеленим”? URL: <https://brdo.com.ua/analytics/vidnovlennya-transportnogo-sektoru-ukrayiny-yak-zrobyty-jogo-zelenym/>

12. Експорт українським морським коридором сягнув 40 мільйонів тон. URL: <https://skilky-skilky.info/eksport-ukrainskym-morskym-korydorom-siahnuv-40-milyoniv-tonn/>
13. Вантажні залізничні перевезення: підсумки 2023 та плани на 2024 рік. URL: https://cfts.org.ua/infographics/vantazhni_zaloznichni_perevezennya_pidsumki_2023_ta_plani_na_2024_rik
14. Логістика в Україні: зміна фокуса та перспективи відновлення. URL: https://propertytimes.com.ua/industrialnaya_nedvizhemosť/logistika_v_ukrayini_zmina_fokusa_ta_perspektivi_vidnovlennya

References

1. Skoryk, H., Bodnariuk, V. Zabezpechennia konkurentsii na rynku transportu v Ukraini. Naukovi perspektivy (Naukovi perspektivi), (8 (38)), 2023. S. 263-278.
2. Hnedina, K. V., Nahorni, P. V. (2023). Rynok vantazhnykh perevezhen v Ukraini: analiz suchasnoho stanu, vyklyky voiennoho chasu ta perspektivy rozvytku. Pidpriemnytstvo i torhivlia, (38), 2023. S. 19-28. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-03>
3. Kholod, A. Marketynhovi analiz rynku transportnykh posluh. Visnyk SumDU. Seriya «Ekonomika», 1, 2023. S. 29–38. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2023.3-03>
4. Kovalenko, O. V., Kyrychenko, A. V. Transformatsii hlobalnykh lohistychnykh prodovolchykh lantsiuhiv v umovakh viiny v Ukraini. Prodovolchi resursy, 11(20), 2023. S. 211–220. <https://doi.org/10.31073/foodresources2023-20-20>
5. Ilchenko S. V. Osnovni pryntsyipy intehratsiinoi vzaiemodii sehmentiv rynku morskykh vantazhnykh perevezhen u period pisliavoiennoho vidnovlennia Ukrainy / S.V. Ilchenko, V.F. Hryshchenko, I.V. Hryshchenko // Naukovi pohliad: ekonomika ta upravlinnia, № 1 (81) / 2023. — S. 43-50.
6. Poznakhovskiy, V. A., Kirichok, O.H. Transportna statystyka. Navch.posibnyk./V.A. Poznakhovskiy, O.H.Kirichak. — Rivne: NUVHP, 2016. 196 s. — S.75-87.
7. Ishchenko, N.M. Marketynh transportnykh posluh. Rozdil 2.Rynok transportnykh posluh/N.M. Ishchenko [Elektroni resurs]. — Rezhym dostupu: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibniki/333/4/pdf>. — С.16-39.
8. Pro skhvalennia Natsionalnoi transportnoi stratehii Ukrainy na period do 2030 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>
9. Zakon Ukpainy «Ppo avtomobilnyi tpancopt». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
10. Sheho vidbuvaietsia na kordoni z Polshcheiu i chy zablokuiut pasazhyrski perevezennia. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ckkv5z93pw2o>

11. Vidnovlennia transportnoho sektoru Ukrainy — yak zrobyty yoho “zelenym”? URL: <https://brdo.com.ua/analytics/vidnovlennya-transportnogo-sektoru-ukrainy-yak-zrobyty-jogo-zelenym/>

12. Eksport ukrainskym morskym korydorom siahnuv 40 milioniv ton. URL: <https://skilky-skilky.info/eksport-ukrainskym-morskym-korydorom-siahnuv-40-milyoniv-tonn/>

13. Vantazhni zaliznychni perevezennia: pidsumky 2023 ta plany na 2024 rik. URL: https://cfts.org.ua/infographics/vantazhni_zaloznichni_perevezennya_pidsumki_2023_ta_plani_na_2024_rik

14. Lohistyka v Ukraini: zmina fokusa ta perspektyvy vidnovlennia. URL: https://propertytimes.com.ua/industrialnaya_nedvizhemost/logistika_v_ukrayini_zmina_fokusa_ta_perspektivi_vidnovlennya

Стаття надійшла до редакції 28.09.2024.